

ОЦІНКА ВПЛИВУ СЕРТИФІКАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ НА ЯКІСТЬ ЛЛЯНИХ ТКАНИН ТА ТКАНОПОШТУЧНИХ ВИРОБІВ

Анотація. Розглянуто питання сертифікації персоналу, підвищення якості і конкурентоспроможності продукції та послуг. Проаналізовано використання підвищення кваліфікації та підтвердження компетентності персоналу для підвищення якості товарів. Проаналізовано властивості лляної сировини та продукції.

Ключові слова: льон, властивості, сертифікація, персонал

Berezovsky Y., Rezvykh N.

CERTIFICATION OF PERSONNEL IS A WAY TO THE RISE OF QUALITY PRODUCTION

Summary. In the manuscript the question of certification to personnel, rise of quality and competitiveness of production and service is considered. The using of the in-plant training and confirmation of competence to personnel for upgrading goods is analyzed. Properties of flax raw materials and products are analyzed.

Keywords: linen, properties, certification, personnel.

1. Вступ

Льон сільськогосподарська культура унікальна за своїми гігієнічними властивостями. На сьогодні гігієнічні властивості льону є неперевершеними, але при цьому вони не є його останніми головними властивостями, бо він володіє і іншими, не менш цінними властивостями.

В час широкої індустріалізації часто постають проблеми забруднень, захворювань, епідемій, тому культивування льону є актуальним питанням. Особливо гостро це питання постає в умовах скорочення площ посіву, зменшення виробництва чистолляних, льонозмішаних тканин та тканопоштучних виробів. Ця проблема є не тільки проблемою однієї країни, а, можливо, і всього світу.

Сьогодні люди вже не можуть уявити своє життя без новітніх предметів побуту та вжитку, предмети, які нас оточують, є продуктом розвитку людського інтелекту, застосування новаторських ідей та технологій в дійсність. Війни, які завжди сприяли розвитку суспільства, докорінно змінилися. Це вже не війни шабелі і рушниць, а в першу чергу – війни інтелекту, розуму, які ведуться не на полях брані, а на телебаченні, радіо, торговельних майданчиках бірж, в кабінетах розробників. За цим всім стоїть добре підібраний, навчений, організований та професійний персонал.

Оскільки Україна взяла шлях економічного розвитку через світову інтеграцію, їй не оминати підготовки вітчизняних підприємств легкої промисловості до існування в умовах конкуренції міжнародних ринків товарів, послуг, капіталу і праці. Успіх цього процесу залежить від багатьох факторів, а найважливіший – гармонізація національних норм, вимог та правил з європейськими та міжнародними, зокрема в галузі підтвердження компетентності персоналу. Сучасна система управління – це мистецтво прийняття

неординарних рішень, інтуїція і передбачення. Тому провідні фахівці з питань управління стверджують, що нині успіх будь-якої організації на 95% залежить саме від того, наскільки цим критеріям відповідають її працівники. Не підготовлена до певної праці людина може завдати значних матеріальних збитків.

Нині забезпечення якості та конкурентоспроможності продукції, яка випускається, або послуг, які надаються, неможливе без створення на підприємствах систем управління, які ґрунтуються на принципах міжнародних стандартів ISO 9000, 14000, 18000, HACCP, TQM. Тому розробка таких складних систем, їх впровадження, забезпечення ефективності функціонування в будь-якій сфері, а тим більше проведення робіт з сертифікації, є актуальним сьогоденням.

Персонал, який залучений до робіт, впливає на якість продукції, повинен бути компетентним, мати належну освіту, професійну підготовку, кваліфікацію та досвід.

Актуальність пошуку і впровадження у виробництво передових технологій, сучасних форм управління персоналу, новітніх способів виробництва лляної продукції на сучасному етапі розвитку народного господарства України обумовлена переходом економіки на ринкові відносини, високою енергоємністю, низькою ефективністю, моральним та фізичним зносом устаткування, великими витратами на виробництві.

У статті аналізується необхідність реалізації комплексного, системного підходу управління якістю персоналу, підвищення кваліфікації та підтвердження компетентності працівників будь-якої організаційної структури. Поданий матеріал демонструє напрями розвитку лляної галузі та розкриває унікальні властивості лляної сировини та продукції.

2. Властивості льономісткої продукції

Дослідження властивостей льняного одягу, в основному, проводилися для населення регіонів з теплим кліматом. Було встановлено, що льняні вироби є дуже корисними дітям завдяки унікальним гігієнічним властивостям лляних тканин, володіють винятковою здатністю відводити тепло не тільки у вологому, але і в сухому середовищах. Тому льняні тканини необхідно використовувати насамперед для постільної білизни, нічних сорочок, піжам, так як під час сну підвищується температура тіла й посилюється виділення поту.

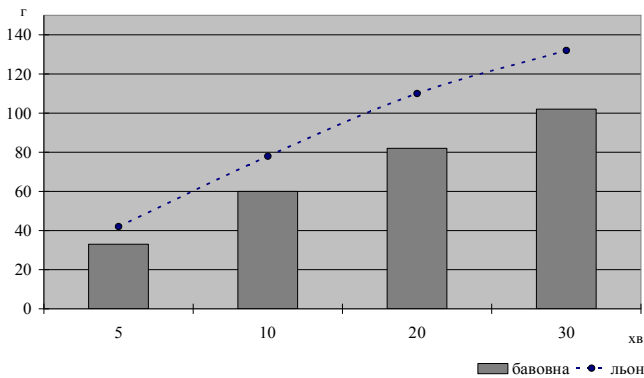

Рис. 1. Динаміка вологовбирання з поверхні льняною та бавовняною тканиною

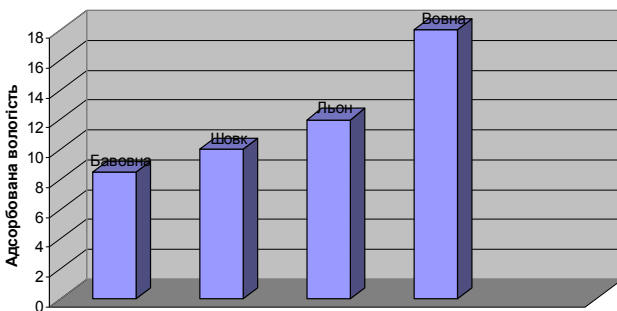

Рис. 2. Здатність різних волокон поглинати вологу

Використання лляних тканин запобігає багатьом захворюванням у дітей та у населення північних районів, у яких імунітет шкіри понижений і частково виявляється шорсткість, потоншення і крихкість рогового шару.

Для жаркого клімату висока повітропроникність одягу не завжди бажана, тому що вона не повинна супроводжуватися підвищеною проникністю для сонячних променів. Тканини добре відбивають майже весь спектр ультрафіолетового випромінювання і тому можуть бути рекомендовані в якості одягу у регіонах пониженого вмісту озону в атмосфері. До того ж льняні тканини менше руйнуються при опроміненні.

Одяг людини повинен забезпечити їй комфортні умови існування. Одяг повинен підтримувати комфортну температуру і вологість, зберігати шкіру сухою. При високій температурі зовнішнього повітря та інтенсивності пасивної роботи одяг не повинен пропускати зовнішнього, особливо променистого, тепла і забезпечити швидке відведення тепла від тіла. Для того, щоб забезпечити відсутність прили-

пання до тіла та видалення епідермічного поту, необхідно забезпечити утворення підодягового простору, високого ступеня повітро- та паропровідності, у тому числі і намоклої тканини, та швидкого адсорбування.

Льняні і бавовняні тканини однакової структури в сухому та мокрому стані менш ворсисті, і тому не прилипають, швидше вбирають вологу та її видаляють, більш повітропровідні в сухому і вологому стані. Льняні тканини більш жорсткі, вони, порівняно з бавовняними, істотно більш повітропроникні. Тому люди, одягнені в льняні тканини, в жаркому і сухому кліматі втрачають за годину поту менше, ніж одягнені в бавовняні. Зниження температури шкіри за рахунок швидкого волого виділення приводить і до меншого його виділення.

Важливу роль можуть відігравати властивості льону і в структурі вкладних устілок, які забезпечують гігієнічний та тепловий комфорт закритого взуття. Комфортні умови у взутті визначаються здатністю підтримувати у внутрішньо-взуттєвому просторі необхідну вологість та температуру, які, в свою чергу, залежать від обраних для виготовлення взуття матеріалів та їх конструкцій. Волога видаляється з внутрішньо-взуттєвого простору в результаті вологообмінних процесів, обумовлених сорбційною здатністю та паропровідністю матеріалів так званим "вентиляційним ефектом", коли волога видаляється через різного роду нещільності між стопою і взуттям. У закритому взутті кількість вологи, що видаляється в результаті вентиляційного ефекту, незначна.

В оцінці тканин з точки зору гігієни важливу роль відіграє величина утворення на них статичного електричного заряду. Ця величина не залежить від електропровідності волокна: чим більша електропровідність, тим менший статичний електричний заряд. З іншого боку, чим більший статичний електричний заряд на тканині, тим більше на ній накопичується пилу. Льон завдяки своїм природним властивостям має велику електропровідність, порівняно з бавовною. Саме тому льняні текстильні вироби в процесі експлуатації піддаються меншому забрудненню порівняно з іншими целюлозовмісними волокнами. Мала ворсистість лляних тканин сприяє меншому їх забрудненню та легкому відпиранню.

Специфічні властивості льняного волокна створюють у приміщеннях мікроклімат підвищеної комфортності, у тому числі за рахунок зниження напруги статичної електрики. Величини електропровідності, статичного електричного заряду і електричного опору лляних тканин надзвичайно важливі для визначення асортименту текстильних виробів, які використовуються в критичних ситуаціях.

Створення екологічної чистоти і психологічного комфорту середовища перебування людини сьогодні є особливо актуальною проблемою і основним напрямом розвитку всіх галузей промисловості.

Ще в давнину для створення затишку в інтер'єрі житла використовувалися льняні тканини, які завдяки унікальним природним властивостям льону добре впливали на здоров'я людини. До теперішнього часу чистотолінійні тканини і тканини з частковим додаванням льону знаходять широке застосування в оздобленні та інтер'єрі приміщення. Одним з важливих елементів інтер'єру приміщення є оздоблювальні матеріали для стін – шпалери, які служать своєрід-

ним камертоном художньо-колеристичного образу і мікроклімату приміщення та здатні значною мірою зумовити ступінь чистоти повітряного середовища.

Останнім часом у високорозвинених країнах світу широкий розвиток отримало виробництво нового виду шпалер – текстильних шпалер на основі тканин, що містять натуральні волокна: льон, джут, бавовну. Такі шпалери, як свідчать зарубіжні дослідники, дозволяють забезпечити високий рівень медико-біологічних характеристик повітряного середовища приміщення: сталість волого-температурного режиму, зниження алергічних реакцій, статичної електрики, рівня шуму.

Випробування текстильних льоновмісних шпалер показали, що за гігієнічними, мікробіологічними, санітарними властивостями такі текстильні шпалери в 5-7 разів перевершують всі інші види шпалер і не мають аналогів. Електризованість текстильних шпалер і льоновмісних тканин у 4-7 разів нижча, ніж у інших видів шпалер. Текстильні шпалери на основі льону забезпечують високий рівень комфортності та екологічної чистоти і не мають подібних аналогів.

Проведені дослідження показали, що досягнення позитивних результатів отримання необхідних властивостей лляних тканин та тканогоштучних виробів можливо при добре спланованій роботі персоналу, його кваліфікації та навичок.

3. Результати впровадження сертифікації персоналу

Персонал організації характеризується кількістю, структурою, професійною придатністю та компетентністю. Кількість персоналу визначається характером, масштабами, складністю, трудомісткістю виробничих процесів, рівнем їх механізації, автоматизації та комп'ютеризації. Ці фактори визначають нормативну кількість працюючих, якої у виробничих умовах практично не буває. У межах даної характеристики персонал ототожнюється з основним капіталом і витрати на нього трактуються як довгострокові інвестиції; кадрове планування переплітається з виробничим, тому співробітники стають об'єктом корпоративної стратегії.

Сертифікація персоналу є офіційним підтвердженням кваліфікації, теоретичної та практичної підготовки відповідної особи в конкретному виді діяльності. Вагомим доказом професіоналізму фахівців є оцінка їх компетентності незалежним акредитованим органом з сертифікації. Підтвердженням особливої державної уваги щодо питань підвищення кваліфікації та підтвердження компетентності персоналу стало введення в дію Закону України про об'єкт підтвердження відповідності – персоналу. Він передбачає формування Держспоживстандартом України системи сертифікації персоналу в межах державної системи сертифікації – УкрСЕПРО. Цей уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері підтвердження відповідності надає повноваження органам з сертифікації персоналу через національні стандарти – ДСТУ, та інші нормативні документи, визначає кваліфікаційні вимоги до аудиторів та фахівців, які здійснюють свою діяльність у сфері якості; організовує підготовку та атестацію аудиторів з сертифікації; затверджує та погоджує програми курсів навчання у закладах освіти, які здійснюють підготовку аудиторів з сертифікації.

Напрямок розв'язання питань підвищення кваліфікації та підтвердження компетентності персоналу полягає в забезпеченні підготовки та підвищенні кваліфікації фахівців з управління якістю, розробки відповідних навчальних програм, розвитку фундаментальних та прикладних досліджень з управління якістю. При цьому міжгалузеву координацію функціонального регулювання з питань управління якістю здійснює Держспоживстандарт України.

Сертифікація персоналу – діяльність незалежної (третьої сторони) з оцінки ступеня професійної підготовки, компетентності і кваліфікації окремих категорій колективів встановленим вимогам.

Сертифікація персоналу – встановлення відповідності якісних характеристик персоналу (освіта, рівень професійної компетентності) вимогам вітчизняних (міжнародних) стандартів.

Слід зазначити, що сертифікацію персоналу не треба асоціювати з атестацією. Мета атестації – визначення кваліфікації працівника з метою перевірки його відповідності посади, а мета сертифікації – встановлення рівня підготовки, професійних знань, навичок і досвіду фахівця для підтвердження його відповідності встановленим вимогам та визначення його можливостей належним чином здійснювати конкретні дії в тій або іншій сфері діяльності. Атестацію проводить працедавець (друга сторона), а сертифікацію – орган з сертифікації (третья сторона).

Сертифікація персоналу не замінює базову освіту і не ставить її під сумнів. Інтенсивний розвиток промисловості та послуг з кожним роком пред'являє до фахівців нові вимоги по рівню знань техніки, програмного забезпечення, нормативних документів. Отже, з'являється необхідність в їх періодичній атестації на відповідність прийнятим сьогодні критеріям. Об'єктивну та незалежну оцінку забезпечує сертифікація. Вимоги до фахівців і порядок оцінки відповідності встановлює не держава, а всі зацікавлені сторони. Підприємства легкої промисловості не можуть випускати продукцію та надавати послуги без персоналу.

Вступ у Світову організацію торгівлі та реалізація мети щодо вступу нашої країни у Європейський Союз та інші міжнародні організації веде до розширення міжнародних контактів, необхідності гармонізації бізнес-практики в межах Європейського Союзу і за його межами, потреби у фахівцях, рівень кваліфікації яких відповідає міжнародним вимогам.

Сертифікація персоналу – одне з правил, які діють у СОТ та ЄС. Незалежне оцінювання дозволить провести внутрішній аналіз з боку керівництва кваліфікації робітників, навчити робітників у тих галузях, в яких виявлена їх невідповідність.

Рис. 3. Об'єкти безпеки сертифікації персоналу

4. Висновки

Коли обраний Україною курс на європейську інтеграцію досягне своєї мети, сертифікати компетентності персоналу, видані органами з сертифікації системи сертифікації УкрСЕПРО, визнаватимуться в країнах-членах ЄС. Нині Україна реалізує політику укладання двосторонніх угод про взаємну акредитацію органів сертифікації з іншими країнами. Така політика передбачає лише взаємне визнання результатів робіт з оцінки відповідності продукції, послуг, систем управління на основі взаємної акредитації органів з сертифікації у національних системах акредитації країн та країнах ЄС, якщо установа з акредитації є членом Європейської асоціації з акредитації.

Отже, чистолляні, льонозмішані тканини та тканопоштучні вироби залишаються до сих пір незамінними за своїми властивостями, то ж необхідний подальший розвиток лляної промисловості в Україні. країні, яка хоче зайняти належне місце у світовій спільноті, конче необхідно підвищувати рівень професіоналізму працівників різних сфер народного господарства, впроваджувати міжнародні стандарти там, де це необхідно. Сертифікат компетентності європейського зразка стане вагомим доказом виконання вимог міжнародного стандарту ISO 9001:2000 щодо компетентності персоналу на будь-якому етапі розробки, впровадження та удосконалення систем управління якістю. Врешті це забезпечить захист споживачів сертифікаційних послуг від некомпетентних та несумлінних “спеціалістів” та сприятиме підвищенню якості та конкурентоспроможності вітчизняної продукції та послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Живетин В. В. Лен на рубеже XX и XXI веков: учеб. пособ. / В. В. Живетин, Л. Н. Гинзбург. – М.: ИПО „Полигран”, 1998. – 184 с.
2. Фомченкова Н. Л. Рынок льяных тканей и льноволокна / Н. Л. Фомченкова // Текстильная промышленность. – 2003. – № 3. – С. 85-87.
3. Беруенко М. П. Тенденції розвитку ринку текстильних матеріалів та їх використання у товарах широкого вжитку / М. П. Беруенко // Легка промисловість. – 2004. – № 1. – С. 44-45.
4. Живетин В. В. Лен и его комплексное использование / В. В. Живетин, Л. Н. Гинзбург, О. М. Ольшанская. – М.: Информ-Знание, 2002. – 400 с.
5. Виноградський М. Д. Управління персоналом / М. Д. Виноградський, О. М. Шканова. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 502 с.
6. Шаповал М. І. Менеджмент якості / М. І. Шаповал. – К.: ”Знання”, КОО, 2007. – 471 с.
7. Крушельницька О. В. Управління персоналом / О. В. Крушельницька, Д. П. Мельничук. – К.: Кондор, 2006. – 308 с.

Рис. 4. Правила COT з сертифікації персоналу

Сьогодні такі поняття, як “кадровий потенціал” і “людський капітал” набувають все більшої актуальності. В умовах, коли бізнес-стратегії і технології перестають бути вирішальним фактором у конкурентній боротьбі, на передній план виходить фактор персоналу. Закордонні компанії близько 20% прибутку витрачають на навчання своїх працівників. Чим більший їх професіоналізм, який виражається в знаннях, уміннях, тим більша ймовірність у підприємства стабільно випускати якісну продукцію.

Достовірно, що персонал потрібно розвивати, вкладаючи в його навчання капітал, однак перш ніж приймати рішення про інвестування в персонал, керівництво і власники підприємства хотіли б знати про рівень персоналу на даний час та на що можна розраховувати в майбутньому.

Постійне вивчення сильних та слабких сторін персоналу, виявлення факторів, якими можна позитивно впливати на продуктивність роботи та мотивацію працівників, надасть можливість підприємствам різних галузей народного господарства скоріше вийти з кризового стану. Україні потрібно більш впевнено переходити на “тверді” стандарти світової спільноти та гармонізувати свою номенклатурну базу з міжнародною.

Рис. 5. Вплив сертифікації персоналу на якість продукції